

>>KURIER WAWERSKI

DWUTYGODNIK DLA MIESZKAŃCÓW

Nr 9/297

Rok XIV

1-15 maja
2020 r.

egzemplarz
bezpłatny

Fot. am

Odreagujmy stres na łonie wawerskiej przyrody

Już możemy wchodzić do lasów. To okazja, aby zobaczyć, jak przyroda się budzi do życia. Tę przyrodę mamy na wyciągnięcie ręki, wszak Wawer jest najbardziej zieloną dzielnicą Warszawy. Czekają na nas interesujące szlaki piesze, rowerowe. >>2-3

W TYM NUMERZE

STR. 4-5

Odkrywamy na nowo uroki zielonego Wawra. Wybierzmy się np. do Mazowieckiego Parku Krajobrazowego, Lasu im. króla Jana III Sobieskiego. Zobaczmy, jak na wiosnę wyglądają Macierowe Bagno, Jezioro Torfy.

DRODZY CZYTELNICY!

Przedłużający się stan pandemii sprawia, że wciąż zamknięte są szkoły, przychodnie zdrowia, filie Wawerskiego Centrum Kultury, biblioteki oraz wiele innych miejsc, w których dystrybuowaliśmy gazetę. To oraz troska o finanse publiczne skłoniło nas do wstrzymania druku gazety na pewien czas.

Od tego numeru jest ona dostępna tylko na stronie internetowej Urzędu Dzielnicy. Do wersji papierowej wrócimy tak szybko, jak to będzie możliwe.

STR. 6

Mimo kłopotów z edukacją w czasach pandemii, rodzice już teraz muszą myśleć o tym, jaką ścieżkę edukacyjną wybrać dla pierwszoklasistów i ósmoklasistów. Tradycyjną w szkołach publicznych czy inną.

REKREACJA

Poluzowane rygory, czas na odreagowanie stresu

Zrobiony został mały krok w regulacjach dotyczących pandemii koronawirusa – można wchodzić do parków i lasów. Z zachowaniem bezpiecznej odległości. Bez maseczek ochronnych.

Korzystajmy z tej możliwości, oczywiście zachowując ostrożność higieniczną oraz przeciwpożarową. Siadźmy na rowery, weźmy do rąk kijki do uprawiania Nordic Walking lub tylko wyjdźmy na spacer, by łyknąć świeżego powietrza i spalić zbędne kalorie, których przybyło podczas przymusowej domowej kwarantanny.

DLA KAŻDEGO COŚ ODPOWIEDNIEGO

My – wawerczyki mamy to szczęście, że żyjemy z przyrodą na wyciągnięcie ręki. Z większości osiedli mamy dostęp do zielonych płuc Warszawy – Mazowieckiego Parku Krajobrazowego, Lasu Sobieskiego, Parku Matki Mojej, Zakola Wawerskiego, dzikich terenów nad Wisłą. Nie jesteśmy dzielnicą bogatą w ścieżki rowerowe, ale pod bokiem mamy leśne, biegnące przez malownicze, bogate przyrodniczo tereny.

Jeszcze kilka lat temu mieliśmy pięć leśnych szlaków rowerowych, teraz już siedem. Są tak wytyczone, że mogą z nich korzystać dzieci, amatorzy początkujący w jeździe na rowerach górskich, osoby lepiej przygotowane kondycyjnie, zawodnicy biorący udział w zawodach MTB oraz w zawodach pieszych i rowerowych na orientację. Oznakowanych, z infrastrukturą w postaci wiat relaksowych.

NA SZLAK, NA SZLAK MIŁY BRACIE, TAM PRZYRODA CZEKA NA CIĘ

Rowerowe szlaki odróżniono od siebie kolorami. Udział w wytyczaniu żółtego, 6-kilometrowego, wzięły dzieci, bo miał być dla nich, dla rodzin

i początkujących rowerzystów. Oceniany jest jako łatwy, prowadzi bowiem szerokimi leśnymi drogami. Zaczyna się i kończy przy parkingu obok ul. Kościuszkowców w Marysinie Wawerskim. Najpierw przejeżdża się w otoczeniu dębów i klonów. Na trasie zlokalizowano dwie altany, w których można odpocząć, posilić się przed dalszą jazdą lub schronić przed słońcem lub deszczem. Jedzie się najpierw wzdłuż niedostępnego dla turystów Rezerwatu im. Króla Jana III Sobieskiego, a następnie przez Las Jana III Sobieskiego. Na pewnym odcinku żółty szlak pokrywa się z czerwonym.

Szlak czerwony jest o dwa kilometry dłuższy i jest niewiele trudniejszy. Swych sił na nim mogą spróbować nieco starsze dzieci i już doświadczeni rowerzyści. Trasa ta zaczyna się także przy parkingu obok ul. Kościuszkowców. Część tego szlaku biegnie leśnymi duktami, a część wiedzie spokojnymi osiedlowymi ulicami. Nie ma zbyt wielu zakrętów, na ogół są to długie proste odcinki, na których nie ma obawy, że ktoś się zgubi.

Po przecięciu ul. Wawerskiej wjeżdża się w Wesołą, przejeżdża w cywilizowany sposób Trakt Brzeski i wraca do Wawra ul. Tramwajową i ul. Mchów. Metę usytuowano w pobliżu Centrum Zdrowia Dziecka, przy pętli autobusowej.

Także 8 km liczy rowerowy szlak zielony. Polecany jest amatorom i starszym dzieciom. Zaczyna się przy Szkole Podstawowej nr 138 w Międzyzlesiu i początkowo biegnie na południe szeroką drogą, Traktem Napoleońskim, przecinającą Mazowiecki Park Krajobrazowy. Po 1,5 km mamy do dyspozycji pierwszą na tej trasie wiatę przystankową. Od tego miejsca przejeżdżamy przez teren zabudowany, skręcamy na zachód by wkrótce ul. Planetową wrócić Traktem Napoleońskim. Od skrzyżowania z ul. Jontka jedziemy ul. Cygańską na wschód i skręcamy w prawo ul. Przełęcz, mijając po drodze cmentarz radościański, za którym mamy drugą wiatę. Szlak kończy się za ul. Margerytki.

Kto ma już w nogach trochę przejechanych kilometrów na rowerach górskich, może się wybrać

Dwa nowe szlaki rowerowe – pomarańczowy i fioletowy ze startem przy SP nr 138 przy ul. Pożaryskiego w Międzyzlesiu

REKREACJA

Zanim wyruszymy na łono przyrody

Po zimowym zastoju, przymusowej bezczynności wymuszonej pandemią koronawirusa i odwołaniu związanych z nią ograniczeń przygotujmy się odpowiednio do wyruszenia na piesze i rowerowe wycieczki.

Mieszkańcy Wawra mogą mówić o pewnej dozie szczęścia w morzu ostatnich nieszczęść. Bliskość lasu i sąsiedztwo rzeki to w obecnych warunkach nieoceniony skarb. Wobec coraz cieplejszych oraz coraz dłuższych dni i długo wyczekiwanej zgody na wyjście z domów wawerskie lasy mogą szybko stać się celem pieszych wycieczek i wszelkiej maści sportowych wyzwań. Zarówno bardziej stateczni spacerowicze, jak

i sportowcy-amatorzy znajdą w pobliżu swojego zamieszkania szlaki turystyczne, które spełnią ich oczekiwania. Żeby jednak zapal nie zagłuszył głosu rozsądku, przypominamy o pewnych podstawowych zasadach.

- Wybór szlaku rowerowego czy pieszego musi być dostosowany do możliwości wszystkich uczestników eskapady. Wawer proponuje szlaki zarówno dla profesjonalistów, jak i rodzin

z dziećmi. Fajnie jest stawiać sobie wyzwania, ale po zimie i po długiej kwarantannie nasza kondycja może być mocno osłabiona. Dajmy jej szansę na odbudowę zanim ruszymy na trudniejsze szlaki.

- Zanim sięgniemy po sprzęt taki jak buty, ubranie, kijki do Nordic Walking, sprawdźmy, czy nie wymagają przeglądu. W przypadku roweru możemy skorzystać z profesjonalnego serwi-

na szlak niebieski, przed rozpoczęciem budowy Południowej Obwodnicy Warszawy liczący 22 km. Teraz podzielony jest tą inwestycją na dwie części – można skorzystać z niego od strony Falenicy (start od ul. Frenkla) lub od Anina (ul. Krawiecka przy restauracji Sielanka). Zalecany jest rowerowym zawodowcom i dobrze wytrenowanym amatorom. Zaczniemy opis od strony Anina. Początek nie zapowiada późniejszych zaskoczeń. Dojeżdżamy do ul. Wierzchowskiego i wkrótce zjeżdżamy z asfaltu w las, w dalszym ciągu poruszając się niemal równoległe do ul. Bronisława Czecha. Później robimy prawo zwrot i wracamy. Tu już mamy do czynienia ze znacznymi podjazdami i wymagającymi ostrożności zjazdami. Kolejny zwrot do ul. Hafciarskiej i omijając Wiśniową Górę docieramy do Al. Dzieci Polskich i skręcamy w las przed ul. Kociszewskich w prawo. Dojedziemy do szlaku MTB, a dalej pod górę, mając po lewej stronie Macierowe Bagno, w kierunku na Daków, a więc jesteśmy już na terenie Wesolej. Ciągłe zmieniamy kierunek jazdy i dojeżdżamy do estakady POW. Nie pozostaje nic innego jak wrócić lub dotrzeć do ul. Fromborskiej i ul. Podmokłą dostać się do zielonego szlaku, pozwalającego nam dojechać do miejsca, z którego wystartowaliśmy.

Falenicką część przerwano niebieskiego szlaku rozpoczynamy przy skwerze obok ul. Frenkla. Jedziemy ul. Kłodzką, Przelęczy i przy wiacie skręcamy w las, przecinamy ul. Podkowy, docieramy do ul. Napoleona Bonaparte i jedziemy obrzeżami Aleksandrowa. Od drugiego przecięcia ul. Podkowy trasa niebieska pokrywa się ze szlakiem MTB, z prawej strony pozostawiając Biały Ług. Jezioro Torfy omijamy od jego wschodniego brzegu i... na drodze napotykamy wiadukt POW, co oznacza koniec jazdy.

Niebieski szlak jest i malowniczy, interesujący przyrodniczo, ale i odcinkami trudny, w mokre lata trafiamy na tereny podmokłe, wspinamy się na falenickie wydmy.

Szlaku MTB dla osób uprawiających jazdę na profesjonalnych góralach, miłośnikom jazdy nawet ekstremalnej, szybkiej, reklamować specjalnie nie trzeba. Został wysoko oceniony przez organizatorów i uczestników zawodów Lotto Poland Bike Marathon, organizowanych w Wawrze na zakończenie cyklu.

Liczy 27 km, obfituje w trudne odcinki i wymaga dużych umiejętności technicznych jazdy. Zaczyna się także przy SP nr 138 w Międzyzlesiu i prowadzi początkowo spokojnie w kierunku Centrum Zdrowia Dziecka. Następnie łączy się ze szlakiem niebieskim w kierunku do Dakowa, stąd terenami piaszczystymi zmierza w kierunku Jeziora Torfy wspólnie z trasą niebieską, ale szlabanem jest i w tym przypadku budowa POW. Wracamy tą samą drogą na Daków lub jedziemy szlakiem do ul. Wolęcińskiej i dalej prosto w kierunku północnym do miejsca startu.

Gdzie teraz rozpocząć drugą pętlę MTB? Może to być ul. Wiejska, skąd w prawo dojedziemy do Pomnika Lotników Brytyjskich, by dalej, omijając łukiem Aleksandrów, dotrzeć do POW w budowie i starać się dostać w pobliże Jeziora Torfy, a stąd wrócić do miejsca startu z ul. Wiejskiej, jadąc bliżej zabudowań Aleksandrowa.

KOLEJNE KOLORY W PALECIE ROWEROWYCH SZLAKÓW

W 2018 r. zostały oddane do użytku dwa kolejne szlaki rowerowe: pomarańczowy i fioletowy, oba ze startem przy SP nr 138 w Międzyzlesiu. Tym samym długość wawerskich tras rowerowych przekroczyła 60 km.

Szlak pomarańczowy, to 6 km łatwej trasy. Lasem Olszyńskim, dojeżdżamy do ul. Wolęcińskiej, która prowadzi skrajem Radości. Na 3 kilometry (na trasie są ustawione słupki informacyjne co 500 m) skręcamy w lewo, by na odcinku między 13,5 a 14 km skręcić do punktu wyjścia.

Szlak fioletowy ma 15 km i do 3. km pokrywa się z pomarańczowym. Następnie wjeżdżamy

Fot. am

Rowerowe szlaki Wawra wykorzystywane są do indywidualnych jazd oraz zawodów

Fot. am

Rowerowe trasy są dobrze oznakowane, przy niektórych spotkamy słupki kilometrażowe

na teren gminy Wiązowna, w Zagórzcu mijamy Szpital – Sanatorium dla Dzieci i kierujemy się do Starej Miłosnej, wjeżdżamy na teren Wawra, z prawej strony mijamy Macierowe Bagno i łączymy się ze szlakiem MTB, który poprowadzi nas do mety przy SP nr 138. Także na fioletowym szlaku są słupki kilometrażowe oraz wiele odcinków pomiarowych dla użytkowników aplikacji Strava.

PS. W następnym numerze zaprezentujemy wawerskie trasy piesze.

su, gdy nie jesteśmy w stanie zrobić tego sami. Na wizytę u fizjoterapeuty musimy poczekać, o ortopedę też obecnie trudniej – nie warto ryzykować zdrowia.

- Szczególnie powinniśmy zadbać o zdrowie. Nawet majowa pogoda jest zdradliwa – lepiej mieć ze sobą coś cieplejszego, chociaż przewiewnego, choćby słońce bardzo kusilo do lekceważenia ostrożności.
- Stęsknionych za naturą może być wielu. Tym bardziej więc musimy dostosować się do wymogu zachowania dystansu społecznego, wszak koronawirus jeszcze nas nie opuścił. W lasach nie trzeba nosić maseczek, co szczególnie ucieszy rowerzystów i biegaczy, ale na parkingu przed wejściem do lasu już tak. Ostrożność nakazuje mieć ją zawsze przy sobie.

- Ciepła zima sprawiła, że kleszcze mają się świetnie. Po powrocie z lasu czy z rzeki od razu sprawdzimy, czy nie służymy komuś za posiłek. Warto też powtórzyć oględziny przed snem – kleszcze czasem przyczajają się na ubraniach. Zanim wybierzemy się na łono natury, zaopatrzymy się w aptecce w spray odstrasający te natrętne pajęczaki, narzędzie do bezpiecznego ich wyciągnięcia i płyn do dezynfekcji, który przyda się po całej operacji.

Niech jednak te ostrzeżenia nie studzą zapału. Przebywanie na łonie natury ma zbawienny wpływ na nasze zdrowie i psychikę, a tego bardzo nam teraz trzeba.

Aniela Masna

Fot. am

Po zimowej przerwie trzeba sprzęt przygotować do nowego sezonu

REKREACJA

Wawerskie uroki odkrywamy na nowo cz. 1

Mamy szczęście żyć z zielonymi, atrakcyjnymi turystycznie i przyrodniczo terenami o krok. Teraz, kiedy możemy się w miarę swobodnie poruszać, kiedy usunięto zakaz wchodzenia do lasów, odkrywamy na nowo zielony Wawer.

Miejsc, które warto odwiedzić w dzielnicy, nie brakuje. Mamy w zasięgu ręki Mazowiecki Park Krajobrazowy, jeden z elementów tzw. Zielonego Pierścienia Warszawy obok Kampinoskiego Parku Narodowego oraz Chojnowskiego Parku Krajobrazowego, ponadto Park im. Matki Mojej, dziki brzeg Wisły z Romantyczną Plażą, objęty ochroną w ramach Natury 2000, Zakole Wawerskie.

Mazowiecki Park Krajobrazowy im. Czesława Łaszka został utworzony niemal 35 lat temu. Zajmuje 15,7 tys. hektarów lasu, głównie sosnowego na terenach piaszczystych, wydmych, z olsem i lęgami na obszarach podmokłych. Nie brakuje w MPK dębów, w tym szypułkowych, brzoź brodawkowatych, olszy czarnej.

To raj dla zwierzyny – żyje tu ok. 260 gatunków kręgowców, w tym 160 gatunków ptaków,

50 gatunków ssaków, 10 – płazów, 20 – ryb, 5 – gadów. Wędrując jego duktami i wytyczonymi czy wydeptanymi ścieżkami, zatrzymując się na odpoczynek czy w celach obserwacyjnych (dobrze się wyposażyć w lornetkę, aparat fotograficzny), możemy spotkać na swojej drodze losia, jelenia, sarnę, bobra, dziką, łasicę, borsuka, o jeżu nie wspominając. Nad głowami przeleca nam lub siada na gałęzi rzadziej od bociana białego bocian czarny, bielik, derkacz, kania, kulik, siewka. W odpowiednim czasie na terenach z oczkami wodnymi usłyszymy godowe głosy żab, a w wodzie – rzadko, bo rzadko, wypatrzymy traszkę. Nie obawiamy się spotkania z brązowymi jaszczurkami beznogimi – padalcami czy zielonymi zaskrońcami, które krzywdy nam nie zrobią, omijamy natomiast w bezpiecznej odległości żmiję zygzakowatą.

Atrakcją Mazowieckiego Parku Krajobrazowego są wydmy, niektóre o wysokości ponad 100 metrów nad poziomem morza, w Falenicy, bagna, w Macierowe, stawy Rajcy, Wenecja, Cygańskie (przy których zatrzymywały się ongiś romskie tabory), Biały Ług czy oczko wodne przy siedzibie Lasów Miejskich Warszawa na pograniczu Wawra i Wesołej. Są też dwie wodne perełki wawerskie:

Fot. am

Jeziorko Torfy

SAMORZĄD

3 Maja, skromna uroczystość

Zagrożenie epidemiologiczne spowodowało, że tegoroczne obchody rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja miały kameralny charakter.

Z tej okazji wawerskie władze samorządowe złożyły wieńce pod obeliskiem poświęconym Józefowi Piłsudskiemu i miejscowym żołnierzom poległym w wojnie polsko-bolszewickiej oraz pod Krzyżem Powstańczym.

Ze względu na obowiązujące w czasie pandemii koronawirusa przepisy, delegację składającą wieńce w imieniu wawerskiej społeczności tworzyli burmistrz Norbert Szczepański, zastępca burmistrza Leszek Baraniewski oraz przewodniczący Rady Dzielnicy Michał T. Żebrowski. Po raz pierwszy zabrakło w tej uroczystości mieszkańców, którzy oddawali hołd Józefowi Piłsudskiemu po uczestnictwie w mszy w kościele pw. św. Wacława.

Fot. am

INFRASTRUKTURA

Trwa poprawianie nawierzchni

Wciąż realizowany jest, przyjęty na początku obecnej kadencji, program utwardzania i poprawienia stanu wawerskich dróg.

Trwają prace wynikające z rozstrzygniętego przetargu na poprawę nawierzchni dzielnicowych ulic. Wyłonił on wykonawcę, który zobowiązał się utwardzić ok. 4 km wawerskich dróg, znajdujących się w złym stanie. Do 1 maja zrealizowane zostało ok. 80 proc. tego zadania. Poprawił się dzięki temu stan ulic lub ich odcinków: Rozmarynu, Nawigatorowej, Odsieczy Wiedeńskiej, Drohobyckiej, XII Poprzecznej, Kajki, Pożaryskiego, Marty, Rusalki, Wierchowskiego. Nie jest to ostatnie słowo wawerskich władz samorządowych, przygotowywany jest przetarg na kolejne kilometry ulic wymagających poprawienia ich standardu.

Fot. am

Jeden ze zbiorników wodnych Macierowego Bagna

Morskie Oko w Aleksandrowie oraz Jezioro Torfy.

To pierwsze od dawna było miejscową atrakcją – nawet pływano po nim kajakami. W ostatnim czasie, dzięki projektom Budżetu Partycypacyjnego zostało oczyszczone, urządzono na brzegu piaszczystą plażę, stanęły drewniane pomosty do opalania się, wytyczono wokół ścieżki, pogłębiono dno. Ostatnie suche lata spowodowały, a szkoda, że stan wody w Morskim Oku sporo się obniżył, przez co straciło nieco dotychczasowego uroku.

Zmienia się z podobnego powodu także największy zbiornik wodny – Jezioro Torfy, do którego od strony Aleksandrowa można dotrzeć ul. Zagórzańską (po drodze mijając okazały dąb – pomnik przyrody). Trzeba wejść na ścieżkę tuż za ostatnimi zabudowaniami po lewej stronie. Torfy wciąż są malownicze, na przy-

Fot. am

Morskie Oko po zagospodarowaniu jego brzegów do celów rekreacyjnych

kład gdy w jego wodzie odbijają się pierzaste chmury, porastają je wysokie trzciny, na ogół stając się przeszkodą w dotarciu do brzegu. Ale w pewnym miejscu, przy niebieskim szlaku rowerowym stoi drewniana wiata, a naprzeciw niej można przejść, stąpając po powalonych pniach drzew na brzeg jeziora. Tuż obok można zobaczyć budowane w ciągu Południowej Obwodnicy Warszawy estakadę, a dalej ziemny nasyp tej drogi szybkiego ruchu. Ta inwestycja przecięła dotychczasowe szlaki rowerowe, niebieski i MTB, ale zostaną odblokowane po zakończeniu robót.

W następnym „Kurierze” zaprezentujemy kolejne atrakcje przyrodnicze i turystyczne!

SPORT

Disc golf to rywalizacja i kontakt z przyrodą

Disc golf to stosunkowo nowa dyscyplina sportowa, którą uprawiać może junior, człowiek w sile wieku i senior. W Wawrze nie jest o to trudno.

Warunki do tego mamy. Paweł Kowalczyk, mieszkaniec naszej dzielnicy, złożył projekt do Budżetu Partycypacyjnego 2018 r. przewidujący utworzenie w Wawrze pola do uprawiania disk golfa. Powstało ono w lasku między Traktem Lubelskim a ul. Węglarską (naprzeciw Mydlarskiej).

Miejsce zostało dobrze wybrane, na tym terenie rosną sosny, niższe od nich krzewy, trawa, jest także fragment bagienny, a taka różnorodność to dla zawodników uprawiających tę dyscyplinę sportową duża frajda. Dziś na tym terenie rozgrywane są turnieje, na które przyjeżdżają discgolfiarze z różnych stron Polski, ale także z zagranicy, w tym ukraińscy zapaleńcy, którzy podglądali infrastrukturę i organizację zawodów oraz zdobywali zawodnicze doświadczenie.

Zawody rozgrywane są na wyznaczonych polach zwanych dołkami, przy czym nie są to dołki

sensu stricto. Do celu, a jest nim kosz wykonany z łańcuchów rozpiętych na stojaku, rzuca się plastikowymi dyskami, z których jedne, wyrzucone przez zawodnika lecą prosto, inne, w zależności od konstrukcji, zataczają łuki dla ominięcia tere-

Fot. am

nowej przeszkody. W uproszczeniu można powiedzieć, że o powodzeniu zawodnika decyduje jak najmniejsza liczba rzutów prowadzących do osiągnięcia osiągnięcia kosza.

Wawerskie pole składa się z 18 dołków. Podczas zawodów pokonuje się je dwukrotnie. Zawody rozgrywane są w kategoriach juniorów, kobiet, mężczyzn, seniorów i open.

Pole przy ul. Węglarskiej może odwiedzić każdy, przestrzegając zasad bezpieczeństwa w poruszaniu się po nim, bo podczas treningów i zawodów między drzewami i krzakami latają, ze sporą prędkością, kolorowe dyski, o czym przestrzegają informacje przed wejściem na teren. Członkowie Disc Golf Wawer chętnie nauczą zainteresowanych zasad i technik tej dyscypliny, nie wykluczają też utworzenia akademii gry w disc golfa.

am

OŚWIATA

Jeśli nie tradycyjnie, to jak?

Kwarantanna wstrząsnęła edukacją w osadach, zmieniła tryb pracy nauczycieli i uczniów oraz zakręciła rodzicom w głowach.

Trudno się w tym natłoku spraw skoncentrować na przyszłości, a jednak to już ostatni dzwonek, by podjąć decyzję o wyborze szkoły dla dziecka i dopełnić administracyjnych formalności.

Wawerscy rodzice, poza publicznymi placówkami, mają szeroki wybór prywatnych, które oferują różne metody nauczania. Warto zastanowić się, jaki kierunek obrać przy wyborze przedszkola lub szkoły.

Jedną z propozycji, chociaż skierowaną tylko dla chłopców, są „Żagle” – szkoła prowadzona przez Stowarzyszenie Sternik. Ma za zadanie wychowywać chłopców w tradycyjnym, chrześcijańskim duchu. Istotną jest w tej koncepcji rola tutora, który ma wspomagać ucznia i jego rodziców w osiągnięciu zamierzonych edukacyjnych celów, otaczając rodzinę indywidualną opieką.

Na terenie dzielnicy znajduje się także kilka innych szkół niepublicznych, które swoje misje i cele opierają na wartościach chrześcijańskich: siostry Felicjanki prowadzą szkołę podstawową na ul. Azaliowej, a starsi uczniowie mogą zdecydować się na falenickie liceum im. św. Pawła z Tarsu, które w swojej ofercie ma program przygotowu-

jący do międzynarodowej matury. Rodzice, dla których wiara jest istotnym elementem wychowania, mają także możliwość zapisania dziecka w każdym wieku do chrześcijańskiej placówki „Samuel”.

Rodzice, którzy większy nacisk stawiają na swobodny rozwój dziecka, mogą pomyśleć o metodzie Montessori, zainspirować się warsztatem edukacyjnym z Północy albo zastanowić się nad szkołą prowadzoną według zasad pedagogiki waldorfskiej.

Wawerskie Centrum Edukacji Montessori prowadzi placówki dla młodszych dzieci, których rodzice stawiają na naturalną ciekawość świata. To ona, rozwijana dzięki właściwemu środowisku, ma za zadanie

budować samodzielność i poczucie kompetencji dziecka.

Anińska szkoła waldorfska działa według założeń Rudolfa Steinera: rezygnuje z tradycyjnych przedmiotów na rzecz nauczania zintegrowanego, rezygnuje z ocen i podręczników. Z kolei szkoła Towarzystwa Edukacyjnego Vizja wprowadza do wawerskiej oferty edukacyjnej elementy zaczerpnięte z Finlandii, która od lat przoduje w rankingach edukacyjnych.

Mieszkańcy Miedzeszyna i okolic mają w bliskim sąsiedztwie Szkołę Podstawową nr 105 im. Astrid Lindgren, która stawia na wspieranie indywidualnych talentów uczniów. Przy wyborze dalszej

ścieżki edukacyjnej dziecka można wziąć pod uwagę PSP nr 92 i LO nr 76 im. Wisławy Szymborskiej, które oferują rozszerzony wymiar nauki języka obcego. Nacisk na naukę języka obcego stawia też prywatna szkoła podstawowa nr 63 przy Wale Miedzeszyńskim, która oferuje nauczanie dwujęzyczne.

Wawerska oferta edukacyjna obejmuje także uczniów, którym z wielu względów trudno dostosować się do norm obowiązujących w większości szkół. Dla dzieci potrzebujących szczególnego wsparcia działają szkoły prowadzone przez Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii „Kąt” w Aninie.

Aniela Masna

- **Szkoła Podstawowa „Żagle”, ul. Lokalna 51, Liceum Ogólnokształcące „Żagle”, ul. Pożaryskiego 28**
- **Centrum Edukacji Montessori, ul. Zerzeńska 10b**
- **Szkoła Podstawowa Towarzystwa Edukacyjnego Vizja, ul. Patriotów 148**
- **Waldorfska Szkoła Podstawowa, ul. Alpejska 16**
- **MOS nr 2 „Kąt”, ul. Zorzy 17**
- **PSP nr 105, ul. Żwanowiecka 46/50**
- **PSP nr 92, ul. Patriotów 347**
- **PSP nr 63, ul. Wał Miedzeszyński 141**
- **Chrześcijańska Szkoła „Samuel”, ul. Pożaryskiego 28**
- **LO nr 76, ul. Rogatkowa 50**
- **Zespół Szkół Ogólnokształcących im. św. Pawła z Tarsu, ul. Poezji 19**
- **SP sióstr Felicjanek nr 28, ul. Azaliowa 10**
- **Wawerska Szkoła Realna, ul. Małowiejska 31**

OŚWIATA

A jeśli tradycyjnie, to gdzie?

Tegoroczni ósmoklasiści znają termin swojego egzaminu.

Od 16 do 18 czerwca będą sprawdzać swoje umiejętności, a wyniki otrzymają do końca lipca. Terminy rekrutacji zostały przesunięte, ale szkołę wybrać trzeba. Wawerscy nastolatki mogą wybierać pomiędzy LO XXVI przy ul. Alpejskiej a LO XXV przy ul. Halnej.

Kluczową kwestią może być niewielka odległość szkoły od miejsca zamieszkania, ale warto wziąć pod uwagę też inne, chociażby profile klas, ofertę językową i bazę sportową.

Kandydaci do XXV LO będą mieli

do wyboru cztery profile: klasyczny „biol-chem” i „human” oraz klasy z rozszerzoną geografią i matematyką albo geografią i WOS. Czeka na nich poza językiem angielskim, język hiszpański, rosyjski i niemiecki. Szkoła słynie z bazy sportowej: siłowni, boiska do piłki nożnej, boiska do siatkówki i koszykówki oraz kortów tenisowych. Od lat działają w szkole koło teatralne i ekologiczne oraz są przedmiotowe zajęcia wyrównawcze i rozwijające. Uczniowie chwalą sobie możliwość nauki

rysunku architektonicznego, wykonywania drukarki 3D.

Z kolei XXVI LO oferuje trzy klasy: ekonomiczną i teatralną oraz jedną mniej liczną – integracyjną, która ma mieć profil medialny i liczyć maksymalnie 20 osób. Uczniowie XXVI LO mogą wybrać dodatkowy język niemiecki lub hiszpański. Do stałej oferty tej placówki należy wolontariat i koło teatralne. W szkole działa też tutoring i zajęcia wspomagające słabszych uczniów. Oferta sportowa tej szkoły obejmuje boiska, salę gim-

nastyczną, siłownię i salę lustrzaną, w której odbywają się zajęcia taneczne i fitness. W tej szkole prężnie działa 147 drużyna ZHP „Błękitni”. Uczniowie odnoszą sukcesy w konkursach: Lena Pilarska zajęła 8 miejsce w Polsce, a Bazyli Pańkowski 12 w konkursie „Rozumiem”.

Dyrekcje obu szkół deklarują organizowanie wyjazdów integracyjnych we wrześniu, a LO przy Halnej białej szkoły – zimowe wyjazdy narciarskie.

mas

SPOŁECZNE

Jacy są nasi mieszkańcy cz. 1

W końcu ub.r. odbyło się badanie poświęcone dzielnicy i jej mieszkańcom, przeprowadzone przez Instytut Badawczy IPC. Na jego podstawie powstał portret Wawra i wawerczyków.

Wyniki tego projektu badawczego, w którym uczestniczyło 500 mieszkańców, reprezentujących proporcjonalnie poszczególne osiedla, będziemy zamieszczać w kolejnych numerach „Kuriera”.

Ten odcinek poświęcamy portretowi wawerczyków, kim są – rdzenni czy napływowi, jak układają im się stosunki sąsiedzkie, jakie mają wykształcenie.

Okazało się, że są w dużej mierze mieszkańcami dzielnicy z dziada pradziada. Dwie trzecie z nich jest wawerczykami od urodzenia. Aż 78 proc. mieszka na naszym terenie od 16 do 24 lat, ale aż 77 proc. nawet 75 lat i więcej. Można powiedzieć, że

istnieje pewna ciągłość pokoleniowa, gdyż – jak wynika z odpowiedzi badanych – aż 85 proc. ich rodziców było mieszkańcami terenów obecnej dzielnicy, takiej informacji udzielili ankieterom mieszkańcy Nadwiśla.

A skąd przybyli nowi mieszkańcy, jeśli nie brać pod uwagę innej dzielnicy? Najwięcej napływowych pochodzi spoza województwa mazowieckiego, przed wszystkim z Lubelskiego, Podlasia, Łódzkiego.

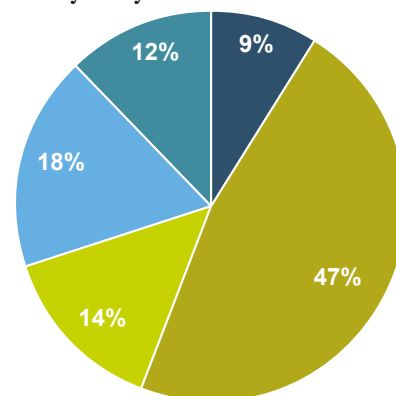
Jak mieszkańcy Wawra określają swoją tożsamość? 42 proc. mówi, że jest warszawiakiem, 26 że wawerczykiem, a 18 proc. – mieszkańcem konkretnego osiedla. Przy czym za warszawiaków uważają się naj-

częściej osoby w wieku 35–44 lata, wawerczykami – w wieku 65–74 lata. Do osiedla „przyznaje się” najczęściej mieszkańców Międzylesia (30 proc. badanych), Anina i Saduła (29 proc.), a najmniej Zerzenia (7 proc.).

37 proc. ankietowanych szczyści się wyższym wykształceniem, a 31 proc. średnim. Na 100 mężczyzn przypada 112 kobiet. Mniej niż połowa wawerczyków żyje w związkach małżeńskich, ale niemal co piąta osoba to kawaler lub panna. Dominują w dzielnicy dwu- i trzyosobowe gospodarstwa domowe, w 62 proc. gospodarstw nie ma dzieci lub już ich nie ma. 60 proc. ankietowanych żyje w domach jednorodzinnych, kolejnych 15 w popularnych w dzielnicy szeregowcach i bliźniakach. Ponad połowa ma stałą pracę, co dzieśiąta jest studentem, bez pracy jest 2 proc., a niemal co czwarta osoba to emeryt lub rencista. 45 proc. badanych uważa, że ich sytuacja materialna jest raczej dobra, a 12 proc., że bardzo dobra.

Na ogół znamy swoich sąsiadów, ale raczej z widzenia. Tylko 28 proc. respondentów stwierdziło, że może się zwrócić do sąsiadów o pomoc,

Stan cywilny mieszkańców

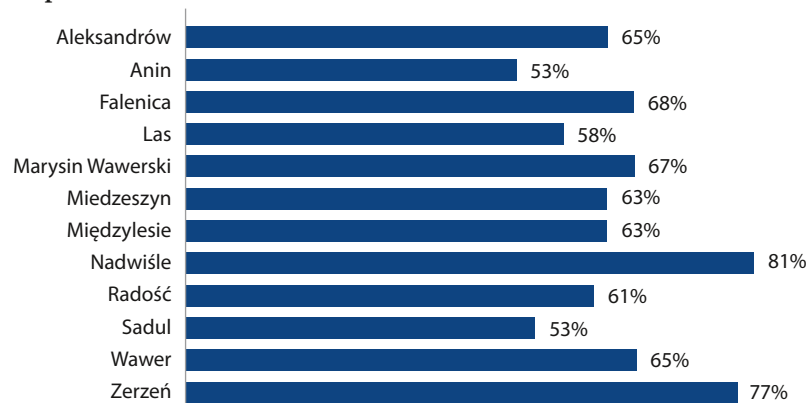
- Kawaler, panna
- Żonaty, zamężna
- Wdowiec, wdowa
- Mieszkający(-a) z partnerką(-em)
- Rozwiedziony(-a), w separacji

ale tylko 10 proc. gotowych byłoby powierzyć im klucze do mieszkania w razie wyjazdu. Najwyższy wskaźnik zażyłości z sąsiadami odnotowano w osiedlach Wawer, Saduła i Las, najniższy w Międzieszynie i Radości.

Wiele danych z tego badania jest zbieżnych z danymi GUS.

Opr. am

Ile procent osób mieszka w osiedlach od urodzenia

EKOLOGIA

Wymiana kopciuchów – wnioski składa się zdalnie

Nie warto zwlekać z wystąpieniem o dotacje z warszawskiego programu walki ze smogiem.

Chociaż kalendarzowa zima już za nami, chociaż wciąż żyjemy pandemią koronawirusa, pamiętajmy o konieczności wymiany pieców przyczyniających się do powstawania smogu i o dotacjach, których wysokość zależy od tego, kiedy zamierzamy pozbyć się kopciucha.

Nabór wniosków na wymianę kopciuchów trwa, mimo ograniczeń w pracy Urzędu m.st. Warszawy i urzędów dzielnic. Teraz wnioski można przesłać do Biura Ochrony

Powietrza i Polityki Klimatycznej (BOPiPK):

- 1) **mailowo** – wypełniony formularz należy zeskanować i przesłać na adres sekretariat. bopipk@um.warszawa.pl;
- 2) **telefonicznie** – dzwoniąc na numer kontaktowy w BOPiPK: 22 325 96 06. Dyżurujący specjaliści w godz. 8-16 odpowiedzą na pytania i wypełnią papierowy wniosek na podstawie danych, które podyktujemy. Wniosek uzupełni-

my i podpiszemy w późniejszym terminie;

- 3) **korespondencyjnie** – przesyłając wypełniony wniosek w wersji papierowej do Urzędu m.st. Warszawa, Biuro Ochrony Powietrza i Polityki Klimatycznej, ul. Kredytowa 3, 00-056 Warszawa.

Kalkulator dotacji, dzięki któremu można obliczyć wysokość dotacji na wymianę nieekologicznego pieca, znajduje się na stronie: dotacje.um.warszawa.pl, a formu-

larz dotacji i więcej informacji o miejskim programie – na stronie zielona.um.warszawa.pl

Co ważne, ewentualne braki w przesłanym wniosku nie powodują jego odrzucenia. Wszystkie wątpliwości wyjaśniane są telefonicznie lub mailowo, a brakujące dane i oryginalne podpisy uzupełniane przed rozpoczęciem inwestycji, podczas spotkania z przedstawicielami urzędu. Wnioski w trybie zdalnym przyjmowane są aż do odwołania.

SPOŁECZNE

Przepisy zmieniane co tydzień

Sytuacja jest dynamiczna. Rząd ma co tydzień aktualizować stan prawny w zależności od liczby zachorowań, wydajności służby zdrowia i realizacji wytycznych sanitarnych.

Czekamy na kolejne etapy łagodzenia obostrzeń, ale na razie musimy jeszcze zacisnąć zęby i cierpliwie czekać. Ministerstwo Edukacji Narodowej przedłuża rozłąkę – do 24 maja mają być zamknięte wszystkie szkoły. Otwarte zostały przedszkola i żłobki, galerie handlowe, hotele.

Maturzyści i ósmoklasiści doczekali się w końcu terminów swoich egzaminów: maturzyści poświęcą egzaminom czas między 8–29 czerwca, a ósmoklasiści sprawdzą swoją wiedzę w dniach 16–18 czerwca.

Minister edukacji planuje przeprowadzić je tradycyjnie (choć

z istotną zmianą, bo z pominięciem matur ustnych) – przy zachowaniu wszystkich środków ostrożności. Uczniowie szkół zawodowych zdobędą potwierdzenie nabytych kwalifikacji dopiero latem.

Przedsiębiorców zainteresują zmiany dotyczące tzw. Tarczy An-

tykryzysowej. Rząd pracuje obecnie nad jej kolejnymi odsłonami, które mają za zadanie uelastyczyć zarządzanie firmą i pracownikami w czasie epidemii. Na precyzyjne wskazówki przyjdzie nam jeszcze poczekać.

mas

SAMORZĄD

Zdalne obrady Rady

XIX sesja Rady Dzielnicy różniła się od wszystkich poprzednich. Radni uczestniczyli w niej, nie wychodząc z domowych pieleszy.

Na sali obrad 29 kwietnia zasiadły, ze względu na obowiązek zachowania bezpieczeństwa epidemiologicznego tylko trzy osoby: przewodniczący Rady Dzielnicy Michał T. Żebrowski, burmistrz Norbert Szczepański i obsługująca prawnie posiedzenia mecenas Beata Adamczyk.

W programie XIX sesji znalazła się dyskusja i podjęcie uchwał oceniających sprawozdania z pracy Ośrodka Pomocy Społecznej (OPS), Specjalistycznej Poradni Rodzinnej (SPR) oraz Zakładu Gospodarowania Nieruchomościami (ZGN) i zapoznanie się z informacjami Zarządu Dzielnicy o podjętych na poziomie lokalnym działaniach dotyczących

funkcjonowania urzędu w czasie zagrożenia epidemią koronawirusa COVID-19.

Radni pozytywnie zaopiniowali funkcjonowanie w 2019 r. OPS oraz SPR, natomiast do następnej sesji odłożono ocenę działania ZGN, ponieważ nie było możliwości przedstawienia materiału sprawozdawczego komisji inwestycyjnej. Zarówno praca OPS, jak i SPR została oceniona pozytywnie. – *OPS wykazał dużą wrażliwość na potrzeby mieszkańców* – mówił zastępca burmistrza Jacek Wiśnicki. Słowa uznania pod adresem OPS i SPR skierowały też radne Hanna Chodacka oraz Regina Balinow.

SPOŁECZNE

Projekty obywatelskie przechodzą weryfikację

Projekty Budżetu Obywatelskiego na 2021 rok przechodzą urzędową weryfikację przed skierowaniem ich pod głosowanie.

123 projekty zgłosili mieszkańcy do Budżetu Obywatelskiego na rok 2021. Teraz poddane są weryfikacji pod kątem zgodności z regulaminowymi wymaganiami przez komórki organizacyjne Urzędu Dzielnicy oraz miasta.

Wśród zgłoszonych propozycji są takie, które były już realizowane w latach poprzednich. To m.in. siłownie plenerowe, chodniki, zajęcia muzyczne dla dzieci, kurs samoobrony, potańcówki, spotkania wigilijne.

Zgłoszono także projekty różniące się od dotychczasowych. Jest np. propozycja wybudowania parkingu przy jednej ze szkół, ustawienia uli na dachu Urzędu Dzielnicy i w pobliżu Romantycznej Plaży, na której ktoś inny chciałby organizować śpiewanie z wykorzystaniem aparatury do karaoke. Padła propozycja ustawienia przy ul. Skalnicowej wyświetlacza prędkości jadących nią samochodów, organizowania spływów kajakowych po Wiśle, czterodniowych wyjazdów seniorów nad Bałtyk, wprowadzenia bezpłatnego korzystania z lodowiska przy pływalni w Aninie.

Zgłoszono potrzebę doświetlenia ul. Zagórzańskiej w Aleksandrowie, wykonania zbiorników retencyjnych, odbierających wodę z jezdni po intensywnych opadach deszczu, nauki programowania, zorganizowania marszów po zdrowie.

Zaproponowano stworzenie kina w Wawerskim Centrum Kultury, kina plenerowego na Romantycznej Plaży, wyposażenie sali kinowej w jednej ze szkół. Jest na liście projektów pomysł utworzenia punktu porad wychowawczych.

am

Ze względu na panującą pandemię zmieniono harmonogram prac nad Budżetem Obywatelskim 2021 r. Decyzją Rady Miasta weryfikacja zgłoszonych projektów potrwa do 24 czerwca br., do 14 sierpnia będzie czas na ewentualne odwołania się autorów, głosowanie zostanie przeprowadzone w dniach 1–15 września, a 30 września br. poznamy zwycięskie projekty.

SPOŁECZNE

Być seniorem w czasie epidemii...

Ostatnie tygodnie to czas nowych wyzwań. Jednym ciężko wytrzymać w dużej grupie, innym we znaki daje się samotność, gdy w domu nie ma nikogo, do kogo można by się odezwać.

Pomyślmy o osobach z grupy ryzyka – seniorach (60/65+). To co według ekspertów pozwala zachować zdrowie fizyczne, czyli izolacja, niestety często wywiera negatywny wpływ na zdrowie psychiczne. Jak sobie pomóc, jeśli jestem w tej grupie? Jak ja mogę się wspierać? Bardzo ważna jest konkretna pomoc, np. w zrobieniu zakupów czy zrealizowaniu recepty.

Ale warto pomyśleć także o potrzebach innych niż zapasy w lodówce. Jedną z nich jest rozmowa – możliwość wymiany myśli i odczuć, dzielenie codzienności z drugim człowiekiem. Zostając w domu, mamy ku temu mniej okazji niż zwykle, z pomocą przychodzą telefony. Można też spróbować „zdalnej” rozmowy z sąsiadem przez płot, balkon lub do tej pory zwykle zamknięte okno.

Nie bez znaczenia jest też to, na ile lubimy własne towarzystwo. Jeśli zwykle dbamy o życie wewnętrzne i nie zagłuszamy ważnych myśli nadmiernym działaniem, będzie nam łatwiej

przetrwąć okresy dłuższej samotności, a nawet z nich skorzystać. Nigdy nie jest za późno, by spróbować pogłębionej refleksji, modlitwy czy medytacji. Może pojawiająca się wokół cisza jest dla nas szansą na rozwój?

To, jak senior będzie sobie radził w czasie kryzysu, w dużym stopniu związane jest z tym, jak radził sobie z kryzysami na wcześniejszych etapach życia. Jakie ma wspomnienia związane z wychodzeniem z trudnych momentów, na ile wierzy w siebie czy czuł się wspierany i czy sam starał się wspierać innych. Ważne jest czy, starał się wychodzić naprzeciw trudnościom, które go spotykały, czy też raczej popadał w zniechęcenie i zwątpienie. Przywołujmy pozytywne doświadczenia, uciekamy wtedy choć na chwilę od bieżących spraw, a dobre myśli mogą okazać się pomocne w budowaniu nadziei na poradzenie sobie z kolejnym wyzwaniem, nie mówiąc już o gwarantowanej poprawie nastroju. Pozytywne myśle-

nie przyniesie spokój, ma też szansę wpłynąć na osoby, które będą miały z nami kontakt. Warto więc zwrócić uwagę, jakie słowa dominują w naszych rozmowach. Trudniejsza sytuacja jest wtedy, gdy ciężko odnaleźć budujące wspomnienia. Pamiętajmy, że nie muszą być to spektakularne rzeczy. Coś drobnego może okazać się wartościowe, np. przezwyciężenie własnego ograniczenia, zrealizowanie planu czy dobra rozmowa.

Żeby nie ryzykować pojawienia się niebezpiecznego stanu nudy, warto wypełnić dzień różnorodnie. Odświeżmy aktywności, które zwykle sprawiały nam przyjemność. Ktoś znajdzie radość w przygotowaniu smacznego posiłku lub uprzątnięciu nagromadzonych na szafce rzeczy, innemu zajmą prace ręczne. Uporanie się z czymś, co czekało „od zawsze” i na wieczne „później”, może być w efekcie źródłem satysfakcji. Pamiętajmy o aktywności fizycznej. Idealnie gdy jest możliwy krótki spacer lub

drobne prace na zewnątrz. Jeśli nie ma takiej możliwości, poruszajmy się w domu, nie tylko podczas sprzątanina. Pomocne będą krótkie ćwiczenia kilka razy dziennie. Aby odpocząć, wybierzmy wciągającą książkę lub audiobook, relaksujący film, który przeniesie nas w świat innych tematów, które nie będą dodatkowym obciążeniem psychicznym.

Nie rezygnujmy z nowych technologii, np. źródła wiedzy i rozrywki jakim jest internet. Wiele babć i dziadków z powodzeniem czatuje ze swoimi kolegami czy wnukami, widuje się z nimi za pomocą kamerki. U młodych, którzy nauczą czegoś seniora, wzrośnie zadowolenie z siebie, a ich uczniowie zyskają narzędzie do ciekawego spędzenia czasu oraz poczucie nadążania za nowinkami, co też pozytywnie wpływa na nastrój i dalszą chęć do działania.

Maria Kurek

Specjalistyczna Poradnia Rodzinna

SPOŁECZNE

Maseczki z Inicjatywy Lokalnej

Przez ponad trzy tygodnie ponad 80 wolontariuszy z dzielnicy Wawer uszyło 5000 maseczek ochronnych.

Trafiły m.in. do Centrum Zdrowia Dziecka, Międzyzleskiego Szpitala Specjalistycznego, Kliniki Budzik, Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego nr 3, Schroniska dla Nieletnich i Zakładu Poprawczego w Falenicy, Domu Pomocy Społecznej na Przedwiośniu, Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w Radości, Domu Pomocy Społecznej na Bachusa. 1000 sztuk maseczek zostało rozdane najbardziej potrzebującym mieszkańcom.

Ich szycie realizowane jest w ramach Inicjatywy Lokalnej „Wawer szyje maseczki dla seniorów”. Jest to forma wsparcia udzielana wawerskim harcerzom oraz wolontariuszom przez władze dzielnicy. Zapał uczestników tej szlachetnej akcji nie gaśnie, ciągle zgłaszają się nowi (przyjmuje je Hufiec ZHP Wawer). Umowa podpisana na Inicjatywę Lokalną przewiduje, że zostanie uszytych 3000 sztuk maseczek dla seniorów.

SPOŁECZNE

Przemoc karmi się milczeniem

Przymusowa kwarantanna domowa czasami skutkuje wzrostem stresu, napięcia, agresji.

Nie warto ukrywać takich przypadków, gdyż, jak wiadomo, przemoc karmi się milczeniem, narasta, gdy trwa w zamkniętych murach, gdy jest bezkarna.

Wszystkie organizacje, które w ramach umów z miastem realizują zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, otrzymały zgodę na zawieszenie, do odwołania, spotkań, zajęć grupowych i szkoleń. Ale wciąż działają, tyle, że konsultacji udzielają zdalnie. Informacje

o ofercie pomocowej organizacji pozarządowych znajdują się na um.warszawa.pl/antyprzemocowa.

Pracownicy socjalni, asystenci rodzin i psychologowie z warszawskich ośrodków pomocy społecznej monitorują sytuację członków rodzin, w których dochodziło do przemocy, np. kontaktując się z nimi telefonicznie.

Przydatne informacje i numery telefonów znajdują się na str. 11 w rubryce „Ważne kontakty”.

KULTURA

Śpiewająco przez życie

Zaczynała jak większość ludzi obdarzonych talentem – śpiewając jako dziecko przed rodzinną publicznością. Później była to publiczność krajowa, potem – zagraniczna. O Agnieszce Kurowskiej-Janeckiej można bez żadnej przesady powiedzieć, że przeszła (i wciąż przechodzi) przez życie śpiewająco.

Pierwszy odniesiony sukces? Ukończenie Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie w 1986 r. z wyróżnieniem i nagrodą dla najlepszego studenta roku.

Dobra passa trwała, była laureatką konkursów wokalnych im. Jana Kiepury (1986), Karola Szymanowskiego (1987), Adama Didura (1989).

Jeszcze będąc studentką, występowała jako solistka – adeptka w Teatrze Wielkim Operze Narodowej w Warszawie. Na prawie 25 lat związała się z Warszawską Operą Kameralną, ale także występowała na scenach Opery Bałtyckiej, Teatru Wielkiego w Poznaniu.

U progu swojej kariery śpiewaczki w 1987 r. zagrała w pierwszym, i jak na razie jedynym, filmie operowym nakręconym w Polsce. Była to „Szkoła kochania, czyli Così fan tutte” z muzyką Mozarta, wyreżyserowanym przez Krzysztofa Tchórzewskiego. Zagrała Fiordiligę, jedną z dwóch panien, które kawalerowie podejrzewali o niewierność.

Mozart odegrał (dosłownie) bardzo dużą rolę w jej zawodowym życiu.

Agnieszka Kurowska-Janecka wystąpiła jako solistka w ponad 40 rolach operowych, w tym w 18 mozartowskich. Nic więc dziwnego, że brała udział w Festiwalach Mozartowskich, m.in. w Madrycie, El Escorial, Roubaix, w Pradze, Sewilli, Cordobie, Alicante, Santiago de Compostela, Festival de Opera de la Coruña, Klangbogen Wien, Carinthischer Sommer Villach, Liege, Bejrucie, Vratislavia Cantans, Drezdner Musikfestspiele,

Ma w swoim repertuarze także partie oratoryjne od baroku do współczesnych, pieśni impresjonistów francuskich i romantyków rosyjskich oraz niemieckich, ale szczególnie ceni sobie muzykę polską.

Koncertowała w większości krajów Europy, a także w Izraelu, Japonii, Libanie i Indiach. W 1997 r. zagrała solistkę w filmie Krzysztofa Zanussiego pt. „Ostatni krąg”, wchodzącym w cykl „Opowieści weekendowe”.

Dwukrotnie była nominowana do nagrody fonograficznej „Fryderyk”, a w 2005 r. do nagrody Andrzeja Hiolskiego za rolę Kostelniczki w operze „Jenufa” L. Janáčka. Ma w swoim dorobku siedem płyt

CD, nagrania m.in. dla telewizji polskiej, hiszpańskiej, francuskiej, holenderskiej, dla radia polskiego, irlandzkiego, austriackiego. Z naszego wawerskiego podwórka należy wymienić to, że znalazła się na liście kandydatów do nagrody 150-lecia Wawra. Zajęła w wyniku głosowania 12. miejsce, ustępując m.in. takim postaciom jak poeci Gałczyński i Tuwim, aktor Marian Opania, piosenkarka Kayah, Agnieszka Osiecka.

W 2007 r. ukończyła Podyplomowe Studia Logopedii i Pragmatyki Komunikacji na Akademii Pedagogiki Specjalnej i została pracownikiem naukowym Katedry Audiologii i Foniatrii Uniwersytetu Muzycznego im. Fryderyka Chopina. Bierze udział w projektach badawczych i konferencjach naukowych.

Praca naukowa i dydaktyczna nie przeszkadza jej w występach. W ubiegłym roku śpiewała w musicalu „List z Warszawy”, do którego piosenki napisał i skomponował uznany na świecie trębacz, jazzman i kompozytor, od pewnego czasu mieszkaniec naszej dzielnicy, Gary Guthman. Ten musical to opowieść młodego praw-

nika żydowskiego pochodzenia, którego babka po pobycie w getcie wyjechała do USA, by następnie wrócić do Warszawy.

Jest też Agnieszka Kurowska-Janecka społeczniką, od 2008 r. kierownikiem artystycznym Faleńskich Koncertów Letnich. Sprowadza naszym wawerskim melomanom interesujących artystów, zwłaszcza promując uzdolnioną młodzież.

W 2012 r. została prezeską Faleńskiego Towarzystwa Kulturalnego – organizatora corocznych Parad Niepodległości. Jej marzeniem było utworzenie w Wawrze podstawowej szkoły muzycznej. FTK opowiedziało się za ratowaniem przed całkowitym zniszczeniem zabytkowej, prawie stuletniej elektrowni w Miedzeszynie oraz wystąpiło do PKP o renowację elewacji stacji kolejowej w Falenicy.

O tym, jak przebiegała kariera śpiewaczki Agnieszki Kurowskiej-Janeckiej i w jakiej wciąż jest wysokiej formie, mogli się przekonać uczestnicy jej niedawnego, jeszcze przed pandemią, recitalu w Wawerskim Centrum Kultury.

Andrzej Murat

OŚWIATA

Dożywianie uczniów

Trwa stołeczna akcja dożywiania uczniów w czasie pandemii.

W czasie normalnego funkcjonowania placówek oświatowych część dzieci korzystała z dożywiania w szkolnych stołówkach. Nie zapomniano o nich, gdy z konieczności musiały pozostać w domach i uczyć się zdalnie.

Wytypowano trzy szkoły podstawowe, w których raz w tygodniu wydawane są paczki żywnościowe dla uczniów, także z sąsiednich wawerskich placówek. Zawierają pro-

dukty potrzebne do przygotowania gorącego posiłku.

Ponadto, jak zdecydowano, dyrektorzy szkół mogą kierować rodziców uczniów potrzebujących wsparcia do wawerskiego OSP, gdzie mogą ubiegać się o środki na dożywianie.

W pierwszych dniach trwania tej akcji wydano rodzicom ok. 30 paczek żywnościowych w szkołach, a ponad 60 rodzin otrzymało finansowe wsparcie udzielone przez OPS.

EKOLOGIA

Nie dotykajmy piskląt

Jeśli zauważymy pisklę poza gniazdem, pozostawmy je, nie ruszajmy go.

Rodzice piskląt często pozostają w pobliżu i utrzymują kontakt głosowy z uczącym się życia potomstwem. Dorosłe osobniki na widok człowieka uciekają na chwilę. Nieopradne maluchy wydają się pozostawione same sobie i budzą litość osób wrażliwych na los zwierząt, którym wydaje się, że młode ptaki zostały porzucone. Tak nie jest. One przechodzą swoistą szkołę życia.

Jest kilka przypadków, gdy powinniśmy pomóc pisklętom, zawiadamiając o ich losie np. Ekopatrol Straży Miejskiej. Róbmy tak, gdy pisklę znajduje się w miejscu potencjalnie niebezpiecznym, np. na drodze, kiedy jest ranne, kiedy jesteśmy pewni, że spadło całe gniazdo. W innych przypadkach po prostu spokojnie odejźmy.

SAMORZĄD

Podatki zapłacimy później lub na raty

Mieszkańcy i firmy – podatnicy niepokoją się tym, że mamy już maj, a wielu z nich do dziś nie otrzymało decyzji o wymiarze podatku.

Jak zapewnia Centrum Obsługi Podatnika (komórka scentralizowana po przejściu od dzielnic obsługi podatkowej), w związku z obecną sytuacją kryzysową, istnieje możliwość odroczenia terminu płatności podatków lub rozłożenia ich na raty.

Decyzje ustalające wysokość podatków na 2020 r. są wydawane sukcesywnie, w miarę możliwości ich realizacji. Jeśli otrzymamy dokument o wysokości tegorocznego podatku (od nieruchomości, leśnego i rolnego), zawierający wysokość zobowiązania, terminy zapłaty rat oraz nowy indywidualny numer rachunku bankowego, będziemy mieli 14 dni na uregulowanie należności.

Centrum Obsługi Podatnika na czas walki z koronawirusem zawiesiło bezpośrednią obsługę interesantów. Pozostał kontakt za pośrednictwem internetu. Tą elektroniczną drogą można w Centrum Obsługi Podatnika załatwić:

- ustalenie/określenie/korektę zobowiązania podatkowego z tytułu podatku od nieruchomości od osób fizycznych i prawnych, wchodząc na stronę warszawa19115.pl/szukasz-informacji/podatki-oplaty/podatki-i-oplaty-lokalne/;
- ustalenie/określenie/korektę zobowiązania podatkowego z tytułu podatku leśnego od osób fizycznych i prawnych: warszawa19115.pl/zobowiazania-podatkowego-z-tytulu-podatku-lesnego-od-osob-fizycznych-i-prawnych/;
- ustalenie/określenie/korektę wysokości zobowiązania podatkowego z tytułu podatku

rolnego od osób fizycznych i prawnych warszawa19115.pl/zobowiazania-podatkowe-z-tytulu-podatku-rolnego-od-osob-fizycznych-i-prawnych/.

Formularze podatkowe oraz dodatkowe informacje są dostępne na stronie: bip.warszawa.pl/Menu_przedmiotowe/budzet_polityka_finansowa_v2/podatki_i_oplaty_lokalne.

Kontakt z COP: telefonicznie – w tym celu uruchomiono dodatkowe numery (czynne od poniedziałku do piątku w godz. 8–16):
519-066-098, 514-603-566,
509-647-711, (22) 325-91-41,
(22) 325-91-42, (22) 443-99-91.

Wszelką korespondencję do COP można wysłać za pośrednictwem epuap.gov.pl, czyli konta do załatwiania spraw urzędowych przez internet oraz elektronicznie na adres: Sekretariat.COP@um.warszawa.pl.

Wielu warszawskich przedsiębiorców zostało objętych zakazami i ograniczeniami z powodu epidemii, a ich sytuacja pogarsza się z dnia na dzień. Stolica postanowiła wykorzystać wszystkie dostępne narzędzia i odroczyć firmom również płatności za użytkowanie wieczyste. Miasto proponuje odroczenie przedsiębiorcom płatności z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste na okres nawet do 30 czerwca 2020 r.

A TO CIEKAWE

Wymyślone Nadwiśle

Las, Wawer, Miedzeszyn, Falenica – wiadomo, nazwy historyczne. A Nadwiśle?

Jeden z Czytelników „Kuriera Wawerskiego” zaprotestował przeciwko używaniu nazwy Nadwiśle w odniesieniu do nazwy osiedla. – *Nigdy nie było na terenie obecnego Wawra miejscowości o takiej nazwie. Były Wólka Zarzeńska, Julianów, Skrzypki, Zatrzebie, ale nie Nadwiśle.*

Co do tych historycznych nazw nasz Czytelnik ma rację. Ale dziś znają je i pamiętają już tylko starsi mieszkańcy tych przywiślańskich terenów, dawniej zdecydowanie rolniczych, ale nie mają o nich pojęcia napływowci.

No więc skąd się wzięło Nadwiśle, zawierające się w granicach wyznaczonych Kanalem Zagoździańskim, fragmentem ul. Chodzieskiej, ul. Skalnicową, brzegiem Wisły, ul. Bysławską i ul. Kosaćcową?

Otóż nazwę tę wprowadzili na początku I połowy lat 90. autorzy projektu Miejskiego Systemu Informacji (MSI), uchwalonego przez Radę Gminy Warszawy Centrum w 1996 r. i wdrażanego w życie w latach 1998–2002. Nazwa Nadwiśle – jak można przeczytać w Wikipedii – nie ma historycznych korzeni, a została wymyślona wyłącznie na potrzeby MSI.

OŚWIATA

Kontrola przedszkoli

Wawerskie władze samorządowe zapoznały się ze stanem przygotowań publicznych przedszkoli przed ich otwarciem.

Rząd decyzje w sprawie otwarcia na nowo żłobków i przedszkoli pozostawił samorządom lokalnym, w naszym przypadku władzom Warszawy. Nie jest to sprawa łatwa. Burmistrz Norbert Szczepański odwiedził dwa dzielnicowe przedszkola publiczne w towarzystwie naczelniczki wydziału oświaty Renaty Potrzebowskiej.

Sprawdzał gotowość tych placówek do ewentualnego przyjęcia dzieci. Przedstawiciele Urzędu Dzielnicy interesowali się – w Przedszkolu nr 338 „Sosnowa Stacyjka” w Falenicy oraz w Zespole Żłobkowo-Przedszkolnym nr 437 przy Trakcie Lubelskim – możliwościami zachowania odległości na korytarzach i innych drogach komunikacyjnych przez dzieci i rodziców oraz innymi rozwiązaniami pod kątem wymagań stawianych przez Stację Sanitarno-Epidemiologiczną.

SAMORZĄD

Ważne dane kontaktowe

PRZEMOC W RODZINIE

- Warszawski Ośrodek Interwencji Kryzysowej, ul. 6 Sierpnia 1/5, tel. 514 202 619 czynny całą dobę.
- Specjalny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (adres utajniony), tel. 22 828 38 26, tel. interwencyjny 600 07 07 czynny całą dobę. Ośrodek Wsparcia dla Kobiet z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży „Eteżja”, ul. Chlubna 9A/9D, tel. 604 939 292 czynny całą dobę.
- Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, tel. 800 120 002 czynny przez całą dobę, także w święta.
- Warszawska „Niebieska Linia”, tel. 22 668 70 00, poradnia@niebieska-linia.pl czynna w godz. 12–18.
- Centrum Informacyjne 19 115 czynne całą dobę 7 dni w tygodniu.
- Telefony na policję 997, 112.
- Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Wawrze, ul. Włókiennicza 54, sekretariat tel. 22 612 77 97, 22 277 11 98, e-mail: sekretariat@spr.wawer.pl

WYTNIJ, ZACHOWAJ

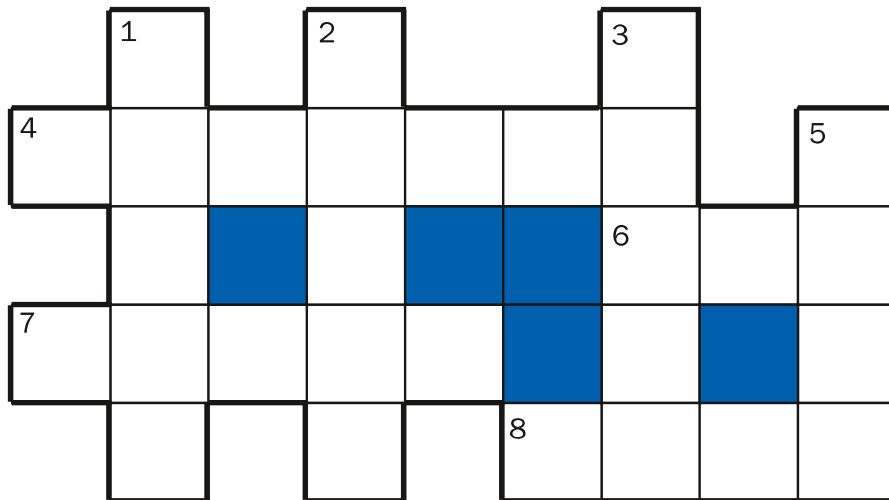

ROZRYWKA

Krzyżówka

Należy odgadnąć wyrazy o podanych znaczeniach. W każdym znajduje się nazwa zwierzęcia pokazanego na zdjęciach, którą trzeba wpisać w jedną kratkę diagramu.

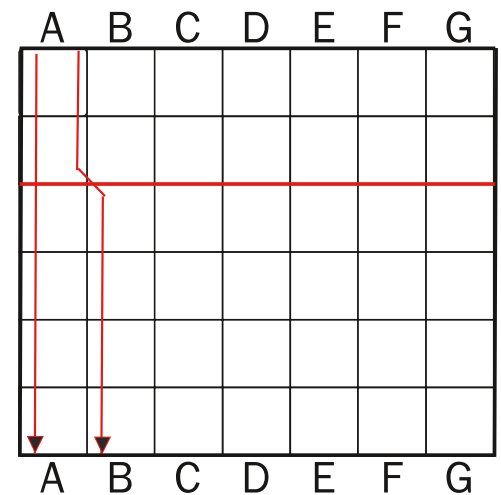
POZIOMO: 4. Owad, którego przednie kończyny składane są jak do modlitwy (stąd nazwa), 6. Elektryczna wysokiego napięcia, 7. Górski krzew sosnowaty, 8. Ciężka materiałowa zasłona.
 PIONOWO: 1. Jedna z dzielnic Warszawy, 2. Każda swój ogonek chwali, 3. Imię piosenkarki Młynkowej, 5. Dawny taniec dworski.

ROZRYWKA

Czepka

Należy odgadnąć wyrazy o podanych znaczeniach i wpisać je do diagramu zgodnie ze strzałkami i oznaczeniami literowymi.

A-A) ze szkolnej ławy, A-B) usypany przez kreta w ogródku, B-B) letni miesiąc, B-C) np. a, C-C) szklana na ciasto lub owoce, C-D) dostarczana adresatowi przez listonosza lub kuriera, D-D) wśród domowego drobiu, D-E) ... manna, E-E) zakładana zamiast krawata, E-F) biskopowa trawa, F-F) telewizyjna dla reportera, F-G) podstawka pod szklanę, filiżankę. G-G) piorący, czyszczący lub centrum okręgu.

podkuje siwka		narzędzie rolnika		aptekar- skie pól na pół	rzeczy- wiste zdarze- nie	4	wiatr równikowy na głowie Kubicy	karciany kolor	środek na prze- czyszcze- nie	stragan
imię żeńskie	strażnicza broń	przyrząd geodety	pseudo Olekiego?							
sklepowy budynek	3						pisarz			
					album ze znaczkami		6			
stacza się z gór ruda otłowiu					stolica Albanii					7
				przynęta	czczony przez pierwotnych Sophia aktorka					
prezent dla dziecka	rodzaj żaglowca	ciężar ciała	zgrubie- nie szyi				rów obronny	wynik bezczyn- ności		japoński alkohol
			1		miasto w Izraelu japońska mniszka				gruba deska	
część długu				drapieźna ryba morska						
szosa, ulica					specjali- sta od naucza- nia					
święcenia biskupa					5					
				koźlono- gi bóg pasterzy			wbijane w grunt			
2										
1	2	3	4	5	6	7				

Krzyżówka nr 14

Jako odpowiedź należy podać odgadnięte hasło oraz jednym zdaniem napisać, z czym się kojarzy w Wawrze.

Rozwiązania prosimy nadsyłać do Wydziału Promocji, Kultury i Sportu, 04-713 Warszawa, ul. Żegańska 1 na kartkach pocztowych lub e-mailem amurat@um.warszawa.pl w terminie do 15 maja br. Wśród autorów prawidłowych odpowiedzi rozlosujemy dwie nagrody ufundowane przez Wydział Promocji, Kultury i Sportu.

Rozwiązanie krzyżówki nr 12: Fertner, aktor, właściciel Willi pod Kogutkiem. Nagrody wylosowały Magda Dakowska i Kasia Radowicka. O sposobie odbioru nagród poinformujemy w późniejszym terminie.

Administratorem danych osobowych osób nadsyłających rozwiązania jest UD Wawer. Dane te są gromadzone i przetwarzane tylko i wyłącznie w celu przeprowadzenia losowania. Ich przekazanie jest dobrowolne, lecz niezbędne do udziału w konkursie. Jego uczestnik ma prawo dostępu do nich i poprawienia ich treści. Podstawa prawna art. 6, ust. 1, lit. b) RODO.